

รวมเรื่องและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับราชสำนัก

สำนักพระราชวัง พ.ศ. ๒๕๓๒*

การขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนิน

การขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนินในโอกาสใดๆ ก็ตามมีแนวปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาความเห็นถวาย ตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. ผู้ขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนิน ทำหนังสือแจ้งเรื่องราวที่ราชเลขาธิการสำนักพระราชวัง หรือ เลขาธิการพระราชวัง สำนักพระราชวัง
 ๒. สำนักพระราชวัง มีหน้าที่ไปตรวจสถานที่และจัดทำหมายกำหนดการ โดยกำหนดเวลาต่างๆ ร่วมกับหน่วยรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญประจำราชสำนัก
 ๓. สำนักราชเลขาธิการ รวบรวมข้อมูลเพื่อถวายกราบบังคมทูลเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แล้วเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังร่วมกับกรมโยธาเทศบาล จะไปดำเนินการเตรียมการรับเสด็จ ล่วงหน้าก่อนถึงวันเสด็จพระราชดำเนิน
 ๔. หากเป็นการขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดต่างๆ ทางจังหวัดมีส่วนในการร่วมพิจารณา กล่าวคือ ต้องได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนจากทางจังหวัดด้วย
- ฉะนั้น การติดตามสอบถามเรื่องราวต่างๆ จึงสามารถสอบถามได้ที่ สำนักราชเลขาธิการ หรือที่สำนักพระราชวัง ในพระบรมมหาราชวัง

ธรรมเนียมการรับเสด็จพระราชดำเนินและข้อปฏิบัติในการเข้าเฝ้าฯ

การรับเสด็จพระราชดำเนินในที่นี้ หมายถึง การเฝ้าฯ รับเสด็จ ในงานราชพิธี การพระราชกุศล งานรัฐพิธี หรือเสด็จฯ ในงานต่างๆ จะได้แบ่งประเภทดังนี้

การเฝ้าฯ รับเสด็จ นอกพระราชฐาน ที่เป็นงานพระราชพิธี รัฐพิธีและงานพิธีต่างๆ

กรณีเฝ้าฯ รับเสด็จฯ เช่น

เสด็จฯ เปิดงานแสดง เปิดตึกโรงพยาบาล โรงเรียน หรือก่อฤกษ์อาคาร ฯลฯ

ผู้มาเฝ้าฯ ที่รับเชิญ เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะรับรองเฉพาะผู้ที่แต่งกายเครื่องแบบเฝ้าฯ ไปนั่งรอรับเสด็จฯ ในพลับพลาหรือปะรำพิธีมณฑล ซึ่งจัดเป็นที่เฝ้าฯ ตามลำดับชั้นยศและตำแหน่ง ส่วนผู้รับเชิญนอกนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าของงาน

ก่อนเสด็จฯ ประมาณ ๕ หรือ ๑๐ นาที เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะได้เชิญผู้มีเกียรติ ชั้นผู้ใหญ่และเจ้าของงาน ไปเข้าแถวรับเสด็จฯ ณ ที่รถยนต์พระที่นั่งจะเทียบ เมื่อเสด็จฯ ถึง เสด็จฯ ลงจากรถยนต์พระที่นั่ง ผู้เป็นประธานของงานหรือผู้รับผิดชอบในท้องถิ่น เช่น รัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด เข้าเฝ้าฯ รับเสด็จฯ แล้วกราบบังคมทูลเบิกผู้อาวุโสที่มีเกียรติ ณ ที่นั้น ตามสมควรแก่บุคคลที่จะเบิกเฝ้าฯ ในแถวรับเสด็จฯ นั้นๆ

ส่วนการแต่งกาย ผู้มีหน้าที่ในราชการแต่งเครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบกาเกี ตามหมายของสำนักพระราชวังกำหนด

การเสด็จ ในงานราชพิธี งานรัฐพิธี หรืองานที่มีการกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ สำนักพระราชวัง จะได้ออกหมายรับสั่งเป็นงานเฝ้าฯ รับเสด็จฯ แต่งเครื่องแบบปกติ

ข้อควรปฏิบัติในการเฝ้าฯ

๑. ถ้ายืนเฝ้าฯ ไม่ควรจะทำมือไขว้หลัง
๒. ถ้านั่งเก้าอี้เฝ้าฯ ไม่ควรจะทำเท้าขึ้นคร่อมเก้าอี้หรือเหยียดออกไปตามสบาย และไม่ควรถอดรองเท้าที่พันกฟิงหลังเก้าอี้
๓. ไม่ควรสูบบุหรี่ หรือเป่ายานัตถุ์ ขณะนั่งเก้าอี้ หรือยืนเฝ้าฯ หน้าประทับในพระที่นั่งในอาคาร หรือพลับพลาประรำพิธีมณฑล
๔. ควรตรวจกระดุมเสื้อกางเกงให้เรียบร้อย
๕. ขณะนั่งเฝ้าฯ หรือเข้าแถวยืนเฝ้าฯ ในที่ประทับ ไม่ควรพูดคุยให้มีเสียงดังเกินควร
๖. เมื่อประธานสงฆ์ถวายศีล ควรพนมมือเป็นการรับศีลและจบเคารพเมื่อถวายศีลจบ
๗. พระสงฆ์เริ่มสวดมนต์ ควรพนมมือสดับพระพุทธรูปมนต์ แล้วลดลงก็ได้ในระหว่างสวดมนต์ตามบทคาถาต่างๆ
๘. พระสงฆ์สวดมนต์จบ และถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ไม่ต้องพนมมือเพราะเป็นการถวายเฉพาะองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ควรพนมมือเคารพเมื่อพระกลับ
๙. งานใดมีพระธรรมเทศนา เมื่อพระผู้เทศน์ถวายศีล ควรพนมมือเป็นการรับศีล ในระหว่างพระถวายพระธรรมเทศนา ควรจะพนมมือฟังเทศน์ด้วย จบก็ควรยกมือพนมเคารพ
๑๐. เมื่อมีกิจที่ต้องลุกออกจากที่เฝ้าฯ ต้องถวายความเคารพ (คำนับ) และเมื่อจะกลับเข้าประจำที่เดิมก็ต้องปฏิบัติเช่นกัน
๑๑. เมื่อเสด็จฯ จากที่ประทับทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการพระราชพิธีพระราชกุศล ผู้เฝ้าฯ จะต้องยืนขึ้น ถ้ายืนเฝ้าฯ ผ่านต้องถวายคำนับทุกครั้ง

การแต่งกายในงานพิธีต่างๆ

๑. งานพิธีที่มีหมายกำหนดการให้แต่งกายตามหมายกำหนดการ ซึ่งจะระบุว่าจะแต่งเครื่องแบบ ปกติ กากีคอป, กากีคอต, ปกติขาว ครึ่งยศ หรือเต็มยศ โดยเฉพาะงานพระราชทานผ้าพระกฐินและพระราชพิธีสำคัญจะระบุถึงการประดับสายสะพายด้วย ก็ต้องแต่งกายและประดับสายสะพายตามหมายกำหนดการนั้นถ้าหมายกำหนดการไม่ระบุการสวมสายสะพาย ระบุแต่เพียงว่าแต่งกายเต็มยศก็ต้องแต่งเต็มยศ สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน
๒. งานที่ไม่มีหมายกำหนดการ แต่มีหมายรับสั่งส่งไปให้เจ้าภาพ และมีการกำหนดการแต่งกายไว้ในหมายรับสั่งนั้น หมายถึงให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องแต่งกายตามที่หมายรับสั่งกำหนดไว้
๓. ในการแต่งกายเข้าเฝ้าฯหรือมีการเสด็จพระราชดำเนิน จะต้องแต่งเครื่องแบบปกติขาว ส่วนในต่างจังหวัดข้าราชการสำนักพระราชวังจะแต่งเครื่องแบบปกติ กากีคอตหรือคอปผูกผ้าผูกคอ

.....